

Vogels voeren: wanneer en wat?

Ruud Overdijk

Vroeger voerden wij vogels alleen in de winter en met name als het had gevoren en/of had gesneeuwd. Tegenwoordig stellen organisaties als Vogelbescherming dat je vogels gerust het hele jaar kan bijvoeren. In een artikel in het dagblad Trouw¹ komt Jan Hooimeijer, vogeldierenarts in ruste uit Meppel, daar fel tegen in verweer. Volgens hem doen we daar soms meer kwaad dan goed mee. Als je vogels wilt bijvoeren moet je goed bedenken wanneer je het doet en waarmee.

Toen ik zestig jaar geleden als kind 's winters wel eens de vogels voerde, gaf mijn moeder me daarvoor een korst oud brood of een restje aardappels. Tegenwoordig is er een enorm aanbod van vogelvoer. Voedersilo's met granen en zaden, vetbollen, vogelpindakaas – al dan niet met meelwormen, bosvruchten, noten en insecten – pindaslingers en gedroogde meelwormen zijn niet alleen in dierenwinkels, maar ook in de supermarkt te vinden.

Waar ik vroeger alleen 's winters wel eens wat eetbaars voor de vogels neerlegde, geven de meeste websites aan dat je gerust het hele jaar door de vogels kunt voeren. 'Vogels gebruiken het hele jaar veel energie', staat te lezen op de website van Vogelbescherming². 'In de winter om zich op temperatuur te houden, in het voorjaar om eieren te leggen en hun jongen groot te brengen. En in de herfst bouwen ze reserves op voor de winter. U kunt ze dus het hele jaar bijvoeren. Vogels proppen zich niet vol als hun honger gestild is. Ook verleren ze niet zelf voedsel te vinden.'

Fastfood

In Trouw plaatst Jan Hooimeijer daar echter een paar kanttekeningen bij. Volgens hem weten vogels niet wat goed is voor hen of hun jongen. Als ze veel zaden en pinda's krijgen aangeboden, gaan ze dat veel eten en geven ze dat in het voorjaar ook aan hun jongen. En dat is absoluut niet goed voor ze, stelt Hooimeijer. 'Het is fastfood.' 'Al in 1986 liet dierenarts Theo Smit van

het toenmalige Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad zien dat pinda's dodelijk kunnen zijn voor jonge vogels', gaat hij verder. 'Van de 42 nesten met dode jonge mezen die hij onderzocht, bleken in twaalf nesten de kuikens een maag vol onverteerde stukjes pinda te hebben.' 'Jonge kuikens kunnen die pinda's helemaal niet verteren. Ze stoppen wel met bedelen, met zo'n volle maag, maar gaan uiteindelijk toch dood door de honger. En dat terwijl er in veel gevallen ook wel degelijk rupsen in de buurt waren, waar de ouders de jongen mee hadden kunnen voeren. De vogels waren gewoon te veel gewend geraakt aan het bijvoeren en wisten dus duidelijk niet wat het beste was voor hun jongen.'

Uit eigen ervaring met kooivogels raadt Hooimeijer bijvoeren met alleen zaden sterk af: 'Vogels die in gevangenschap alleen met zaden worden gevoerd hebben een levensverwachting die hooguit een derde is van wat haalbaar is op een gebalanceerd dieet.'

Genuanceerd

Het advies om vogels het hele jaar door bij te voeren kwam oorspronkelijk van de Vogelbescherming en is gretig opgepikt door leveranciers van vogelvoer. Een site als feestvoervogels.nl stelt zonder voorbehoud: 'Tuinvogels bijvoeren? Graag het hele jaar door!' en prijst zonder onderscheid al haar producten aan die het hele jaar door aan de vogels zouden kunnen worden voorgezet. Inmiddels is de Vogelbescherming zelf wat genuanceerder in haar aanbevelingen.

Zwarte Mees op vetbol | Doortje van Dijk

Op de site wordt per seizoen aangegeven wat we de vogels zouden kunnen geven. 's Winters is dit energierijk voer in de vorm van zadenmengsel, fruit, vetbollen en pinda's. In lente en zomer is vooral eiwitrijk voedsel en kalk van belang. De vereniging beveelt hiervoor meelwormen en een eigen 4-seizoenenvogelvoer aan. En in de herfst kunnen de vetbollen en pinda's weer van stal worden gehaald.

Maar wie (veel) vogels in zijn tuin wil, doet er vooral goed aan een vogelvriendelijke tuin te maken. Tegels eruit en een variatie aan gras, bloeiende planten, struiken of bomen erin helpt veel vogels zodat ze op eigen kracht kunnen leven. Wie daarnaast met beleid wat bijvoert kan ervoor zorgen dat vogels zich nog vaker laten zien.

Zwarte Mees op vetbol | Doortje van Dijk

¹ Trouw, 20 januari 2023, 'Help vogels de winter door. Maar niet de lente', artikel van Rob Buiters

² <https://www.vogelbescherming.nl/in-mijn-tuin/vogels-voeren/wanneer-voer-je-wat>